

Brüsszel, 2021. május 28.
(OR. en)

9048/21

LIMITE

COMPET 387
MI 379
JAI 586
TELECOM 221
CT 71
PI 40
AUDIO 57
CONSOM 124
CODEC 746

Intézményközi referenciaszám:
2020/0361(COD)

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	8150/21
Tárgy:	A jogellenes online tartalmak elleni küzdelem a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat összefüggésében – Irányadó vita

I. Háttér és az aktuális helyzet

A Bizottság 2020. december 15-én benyújtotta a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabálycsomagot, amely két rendeletjavaslatot foglal magában: az egyik a digitális szolgáltatások egységes piacára vonatkozik (a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály¹), a másik pedig a digitális ágazat vonatkozásában a megtámadható és méltányos piacokra (a digitális piacokról szóló jogszabály²).

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?qid=1608117147218&uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/?qid=1608116887159&uri=COM%3A2020%3A842%3AFIN>

A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályra vonatkozó javaslat első olvasata nemrégiben fejeződött be a versenyképességi és növekedési munkacsoportban, amely 2020 decembere óta vizsgálta a szöveget. A legtöbb delegáció továbbra is vizsgálati fenntartással él a szöveggel kapcsolatban. Az elnökség 2021. május 27-én jelentést nyújtott be a Versenyképességi Tanácsnak az elért eredményekről, és a tagállamok első észrevételeinek vizsgálatát követően várhatóan júniusra elkészíti a szöveg első átdolgozott változatát.

A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályra irányuló javaslat az igazságügy területe szempontjából rendkívül fontos rendelkezéseket tartalmaz. Felveti a jogellenes tartalmak eltávolítása és az Európai Unió Alapjogi Chartájában, valamint az emberi jogok európai egyezményében rögzített alapvető jogok, konkrétan a véleménynyilvánítás szabadsága közötti megfelelő egyensúly kérdését. Emellett a jogellenes online tartalmak³ eltávolítására vonatkozó eljárási szabályokat állapít meg, valamint biztosítékokat határoz meg azon felhasználók tekintetében, akiknek valamely tartalmát a közvetítő szolgáltatók tévesen törölték. A javaslat célja ennek megfelelően a jogellenesnek minősülő tartalmak észlelését és eltávolítását célzó rendszeren belüli változás ösztönzése, a szolgáltatókra vonatkozó kellő gondossági kötelezettségek meghatározása, amelyek azt hivatottak biztosítani, hogy hatékony eljárások álljanak rendelkezésre a jogellenes tartalmak elleni fellépéshez és a rendszerszintű kockázatok kezeléséhez az óriásplatformokat érintő esetekben.

A jogszabály egy további fontos vonatkozása az illetékes hatóságokkal való és az illetékes hatóságok közötti szorosabb együttműködés, ezenkívül pedig az igazságügy területét esetlegesen érintő egyéb szempontok közé tartozik a területiség, a joghatóság és a határokon átnyúló hatások, valamint a kapcsolat és a kölcsönhatás a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály és más meglévő eszközök (például az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépésről szóló, 2021. április 29-i (EU) 2021/784 európai parlamenti és tanácsi rendelet, az elektronikus bizonyítékokra vonatkozó eszközökre irányuló tervezetek, valamint a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló, 2011. december 13-i 2011/93/EU irányelv) között.

Ezzel összefüggésben a Tanács portugál elnöksége úgy határozott, hogy felveszi a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslatot az igazságügyi miniszterek 2021. március 11-i nem hivatalos videokonferenciájának napirendjére. A megbeszélés során több tagállam úgy vélte, hogy szorosan együtt kell működni a versenyképességgel foglalkozó szervekkel annak biztosítása érdekében, hogy a tárgyalások során az igazságügyet érintő rendelkezések is kellő figyelmet kapjanak. Az elnökség megállapította, hogy elengedhetetlen, hogy a Bel- és Igazságügyi Tanács továbbra is figyelemmel kísérje a folyamatban lévő vitát.

³ „jogellenes tartalom”: bármely olyan információ, amely önmagában vagy egy tevékenységre való hivatkozással, beleértve a termékek értékesítését vagy a szolgáltatások nyújtását, nem felel meg az uniós jognak vagy valamely tagállam jogának, függetlenül az adott jog pontos tárgyától vagy jellegétől (a 2. cikk g) pontja).

A CATS 2021. május 10-i nem hivatalos ülésén az elnökség ismét kiemelte a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat nagy jelentőségét a bel- és igazságügy területe szempontjából. Eredményes megbeszélés zajlott a jogellenes tartalom elleni fellépésre vonatkozó határozatokkal és az információszolgáltatási határozatokkal (a javaslat 8., illetve 9. cikke), majd a bűncselekmények gyanújának bejelentésével (a javaslat 21. cikke) kapcsolatos tematikus kérdésekről. A delegációk amellet foglaltak állást, hogy hasznos lenne legalább a 8. és 9. cikkben foglalt szabályok pontosítása, és hangsúlyozták, hogy biztosítani kell, hogy a rendeletjavaslat szövege a büntető igazságszolgáltatásra gyakorolt hatása tekintetében az összes érdekelt fél számára világos legyen. A Bizottság ezzel kapcsolatban azt válaszolta, hogy a rendeletjavaslat tartalmát tekintve *lex generalis*-nak minősül, és a határozatokra vonatkozóan benne foglalt feltételek és követelmények nem érintenek a jogellenes tartalmak konkrét típusai elleni fellépésre vagy bizonyos ágazatokon belül információszolgáltatásra vonatkozó hasonló rendszerekről rendelkező – többek között a büntető igazságszolgáltatás területét érintő – más uniós jogszabályokat (az 1. cikk (5) bekezdése, a 8. cikk (4) bekezdése és a 9. cikk (4) bekezdése). Ezenkívül számos delegáció helytelenítette a 21. cikk megfogalmazását, és megjegyezték, hogy a „súlyos, emberek életét vagy biztonságát fenyegető bűncselekmény” fogalma nincs meghatározva a rendelettervezetben, ami jogbizonytalansághoz vezethet.

Az alábbiakban ismertetjük az aktuális helyzetet ezekkel a témákkal kapcsolatban.

II. A jogellenes tartalom elleni fellépésre vonatkozó határozatok és információszolgáltatási határozatok (a javaslat 8., illetve 9. cikke)

E rendelkezések a jogellenes tartalom elleni fellépésre vagy az információszolgáltatásra vonatkozó, határokon átnyúló határozatokban kötelezően szerepeltetendő bizonyos elemeket hivatottak megállapítani (a rendelkezések a nemzeti határozatokra is vonatkoznak majd). Az ilyen határozatokat valamely tagállam illetékes hatósága közvetlenül címezheti egy másik tagállamban működő szolgáltatónak. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat emellett kötelezővé tenné a szolgáltatók számára, hogy tájékoztassák a kibocsátó hatóságot a megtett intézkedésekről. Maga a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat nem határoz meg jogalapot sem a határozatok kibocsátására, sem azok végrehajtására vonatkozóan. A határozatok kibocsátásának vagy végrehajtásának jogalapja tehát vagy *lex specialis*-nak minősülő uniós jogi aktusokból származhat, vagy pedig a nemzeti jogból. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat harmonizált szabályokat állapít meg a közvetítő szolgáltatók azon kötelezettségének érvényesítésére vonatkozóan, hogy a határozatokra visszajelzést adjanak.

Kérdések merültek fel azzal kapcsolatban, hogy fontolóra kell-e venni határidő megszabását erre a visszajelzési kötelezettségre vonatkozóan, figyelembe véve, hogy az adott jogellenes tartalom eltávolítására vagy egy konkrét információ közlésére vonatkozó határidő a határozat kibocsátásának alapjául szolgáló nemzeti vagy uniós jogszabálytól függ majd (és a tartalom típusától vagy a jogszabálytól függően jelentős eltérések állhatnak fenn).

Az is felvetődött, hogy helyénvaló lenne-e a szolgáltatókra nézve kötelezővé tenni az ilyen határozatok végrehajtását. Azt is megjegyezték ugyanakkor, hogy az ilyen típusú határozatok valamely *lex specialis* jogszabály vagy a nemzeti jog értelmében már lehetnek kötelező erejűek, a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály pedig horizontális jellegéből adódóan nem feltétlenül a megfelelő eszköz ilyen felhatalmazó rendelkezések megállapítására. A felvetett kérdések egy részét tisztázni lehetne a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat rendelkező részének és preambulumbekzdéseinek egyértelműbb megfogalmazásával.

Az azzal kapcsolatos kételyek, hogy pontosan milyen hatással járna a 8. cikk (4) bekezdésében és a 9. cikk (4) bekezdésében szereplő azon rendelkezés, amely szerint az e cikkekben foglaltak az uniós jognak megfelelően nem érintik a nemzeti büntető eljárásjogot, arra utalnak, hogy a határozatokból álló új rendszer kidolgozása tekintetében hasznosak lennének további pontosítások annak biztosítása érdekében, hogy az ne érintse a meglévő uniós igazságügyi együttműködési eszközök alkalmazását a jogellenes tartalmak elleni fellépés tekintetében.

Néhány delegáció továbbá ragaszkodott annak egyértelművé tételéhez, hogy a 9. cikk nem alkalmazandó a büntetőügybeli elektronikus bizonyítékokra vonatkozó, közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokról szóló rendelettervezetben javasolt, közlésre és megőrzésre kötelező határozatokra. Noha a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat 1. cikkének (5) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a közlésre és megőrzésre kötelező határozatokról szóló rendelettervezet *lex specialis*-nak minősül majd, azt is lehetne pontosítani, hogy a 9. cikk (4) bekezdése nem érinti az említett rendeletet.

III. Bűncselekmények gyanújának bejelentése (21. cikk (1) bekezdés)

A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat 21. cikke röviden összefoglalva arról rendelkezik, hogy az online platformoknak haladéktalanul tájékoztatniuk kell az érintett bűnüldöző vagy igazságügyi hatóságokat, ha súlyos, emberek életét vagy biztonságát fenyegető bűncselekmény elkövetésének vagy valószínűsíthető elkövetésének gyanúja merül fel, és e hatóságok rendelkezésére kell bocsátaniuk valamennyi elérhető releváns információt.

Ez a rendelkezés – nevezetesen a hatálya tekintetében – szintén aggályokat vet fel. Kérdések merültek fel azzal kapcsolatban, hogy észszerű indokokkal alátámasztható-e a kis- és mikrovállalkozásnak minősülő online platformok mentesítése a súlyos, emberek életét vagy biztonságát fenyegető bűncselekmények elkövetéséről a hatóságok részére nyújtandó tájékoztatás kötelezettsége alól.

Másrészt a szöveg csupán azt köti ki, hogy a hatóságokat „haladéktalanul” tájékoztatni kell, és nem állapít meg konkrét határidőt e tájékoztatási kötelezettség tekintetében.

Ezen túlmenően szükségesnek tekinthető annak a pontosítása – például az érintett bűncselekmények jegyzékének összeállítása vagy a preambulumbekkezdésekben további példák felsorolása révén –, hogy a tájékoztatási kötelezettség hatálya mely „súlyos, emberek életét vagy biztonságát fenyegető bűncselekményekre” terjed ki.

IV. A minisztereknek szóló kérdések

A fent megvitatott témákra tekintettel felkérjük a minisztereket, hogy büntető igazságszolgáltatási szempontból fejtsek ki véleményüket a következő kérdésekkel kapcsolatban:

- a) **Véleménye szerint kell-e javítani a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat megfogalmazásán a 8. és 9. cikkel kapcsolatban felvetett és az igazságügy területét érintő aggályok kezelése érdekében? Ha igen, mely konkrét szempontokat kell figyelembe venni?**
- b) **Ami a 21. cikket illeti, véleménye szerint feltétlenül szükséges-e a hatály pontosítása, valamint különösen a „súlyos, emberek életét vagy biztonságát fenyegető bűncselekmény” és a „haladéktalanul” fogalmak meghatározása a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályjavaslat alkalmazásában?**